

POSTANOWIENIE

Dnia 20 kwietnia 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Rączka

w sprawie z wniosku O. K.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddziałowi w W.
o podstawę wymiaru zasiłku chorobowego,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 20 kwietnia 2021 r.,
skargi kasacyjnej organu rentowego od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 29 sierpnia 2019 r., sygn. akt III AUa (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 29 sierpnia 2019 r., sygn. akt III AUa (...) Sąd Apelacyjny w (...) w wyniku apelacji ubezpieczonej O.K. zmienił zaskarżony wyrok Sądu Okręgowego w W. z 17 października 2017 r., sygn. akt XIV U (...) i poprzedzającą go decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddział w W. z 9 czerwca 2016 r. znak: (...) w części w ten sposób, że przyznał O. K. prawo do zasiłku chorobowego od 27 grudnia 2015 r. do 14 maja 2016 r. z podstawą wymiaru zasiłku w wysokości 9.000 (dziewięć tysięcy) zł oraz zasądził od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddział w W. na rzecz O. K. kwotę 360 (trzysta sześćdziesiąt) zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego; w dalszej części obciążył organ rentowy kosztami postępowania apelacyjnego.

Odwołaniem z 19 lipca 2016 r. O. K. wniosła o zmianę decyzji wydanej przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddział w W. 9 czerwca 2016 r., znak: (...)

odmawiającej prawa do zasiłku chorobowego za okres od 17 grudnia 2015 r. do 27 grudnia 2015 r. oraz dotyczącej stwierdzenia, że podstawę wymiaru zasiłku chorobowego odwołującej się za okres od 28 grudnia 2015 r. do 14 maja 2016 podlegającej ubezpieczeniom jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą nie mającą ustalonego prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy stanowi kwota 453,02 zł.

Organ rentowy w odpowiedzi na odwołanie wniósł o jego oddalenie w całości podnosząc, że O. K. z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej otrzymywała zasiłek macierzyński w okresie od 28 grudnia 2014 r. do 26 grudnia 2015 r. Od 17 grudnia 2015 r. odwołująca się stała się nieprzerwanie niezdolna do pracy z powodu choroby do 14 maja 2016 r. Po zakończeniu pobierania zasiłku macierzyńskiego odwołująca się podlega dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu od 28 grudnia 2015 r. jako osoba prowadząca działalność gospodarczą, dla której podstawę wymiaru stanowi zadeklarowana kwota nie niższa niż 30% kwoty minimalnego wynagrodzenia. Z uwagi na fakt, iż niezdolność do pracy powstała w pierwszym miesiącu kalendarzowym ubezpieczenia chorobowego, dla ubezpieczonych, dla których określono najniższą podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie chorobowe, podstawę wymiaru zasiłku stanowi ta najniższa podstawa wymiaru składek po odliczeniach. ZUS odmówił prawa do zasiłku chorobowego za okres od 17 grudnia 2015 r. do 27 grudnia 2015 r., ponieważ w okresie od 26 grudnia 2015 r. odwołująca się pobierała zasiłek macierzyński, natomiast w dniu 27 grudnia 2015 r. nie podlegała dobrowolnemu ubezpieczeniu zdrowotnemu.

Wyrokiem z 17 października 2017 r., sygn. akt XIV U (...) Sąd Okręgowy w W. oddalił odwołanie O. K. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddział w W. z 9 czerwca 2016 r. znak (...) o podstawę wymiaru zasiłku chorobowego i prawo do zasiłku chorobowego.

Wyrok Sądu pierwszej instancji zaskarżyła apelacją odwołująca się, zarzucając mu naruszenie art. 43 ustawy z 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa; art. 49 ust. 1 ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa; art. 36 ust. 2-4, art. 38 ust. 1, art. 42, art. 43, art. 46,

art. 48-50 ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa; art. 230 i 233 § 1 k.p.c. oraz art. 328 § 2 k.p.c.

Sąd Apelacyjny w wyniku rozpoznania apelacji uznał ją za uzasadnioną i zmienił zaskarżony wyrok.

Sąd drugiej instancji wskazał, że słusznie podnosi apelująca, iż w niniejszej sprawie, to błąd organu rentowego i pracownika, za którego odpowiada organ spowodował tę jednodniową przerwę w ubezpieczeniu, za którą to przerwę nie może ponosić winy odwołująca się.

Sąd odwoławczy zważył, że księgowa prowadząca obsługę kadrowo-płacową ubezpieczonej B. B., z upoważnienia odwołującej się, już 21 grudnia 2015 r. złożyła do ZUS wnioski o objęcie odwołującej się ubezpieczeniem społecznym i chorobowym od 28 grudnia 2015 r., tj. po zakończeniu okresu zasiłku macierzyńskiego. Taką informację uzyskała bowiem od pracownika ZUS. W ocenie Sądu drugiej instancji bezsprzecznym jest, że odwołująca się wyrażała wolę kontynuowania ubezpieczeń społecznych obowiązkowych i dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego, bezpośrednio po zakończeniu urlopu macierzyńskiego, a problem z ustaleniem konkretnej daty, od której winna być złożona deklaracja zgłoszenia do ubezpieczeń chorobowych związany był z korzystaniem przez odwołującą się z zasiłku chorobowego od 17 grudnia 2015 r.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego organ rentowy wprowadził odwołującą w błąd co do tej daty, co wynika wprost z pisma ZUS skierowanego do pełnomocnika odwołującej się z 15 kwietnia 2016 r. W piśmie tym pracownik ZUS zobowiązał odwołującą się do złożenia korekt deklaracji zgłoszeniowych i wskazał, że do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej O. K. powinna zgłosić się 27 grudnia 2015 r., zaś do dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego 28 grudnia 2015 r. Tym samym to organ rentowy wskazał odwołującej się błędną datę zgłoszenia do ubezpieczenia zdrowotnego wobec czego, nie może obecnie powoływać się na błąd wnioskodawczyni, skoro ten błąd wywołały zostały działaniami ZUS.

Powyższy wyrok Sądu Apelacyjnego zaskarżył skargą kasacyjną organ rentowy w całości.

Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania oparto na podstawach przyjęcia skargi do rozpoznania określonych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 (występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego); pkt 2 (potrzeba wykładni przepisów prawnych wywołujących poważne wątpliwości) oraz pkt 4 (oczywista zasadność skargi kasacyjnej) k.p.c.

Wskazano, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne polegające na potrzebie wykładni przepisów przywołanych w podstawie kasacyjnej dotyczących podlegania dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu, nabycia prawa do zasiłku chorobowego oraz wyliczenia podstawy jego wymiaru dla osoby prowadzącej działalność gospodarczą po ponownym przystąpieniu do dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego i powstaniu zdarzenia ubezpieczeniowego przed upływem jednego pełnego miesiąca kalendarzowego w świetle dotychczasowego orzecznictwa Sądu Najwyższego oraz oceny wiarygodności złożonego dokumentu ZUS ZUA w zakresie daty objęcia dobrowolnym ubezpieczeniem chorobowym i rzekomego wprowadzenia w błąd przez organ rentowy.

Ubezpieczona nie składała odpowiedzi na skargę kasacyjną.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna organu rentowego nie kwalifikuje się do przyjęcia jej do merytorycznego rozpoznania. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie (1) występuje istotne zagadnienie prawne, (2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, (3) zachodzi nieważność postępowania lub (4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W związku z tym wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym przepisie, a jego uzasadnienie zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy.

Wniesiona w sprawie skarga kasacyjna zawiera wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania uzasadniony w ten sposób, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) oraz występuje potrzeba wykładni przepisów prawnych wywołujących poważne wątpliwości (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.), a także jest ona oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.). Nie można jednak uznać, że skarżący wykazał istnienie przesłanek przyjęcia skargi do rozpoznania określonych w art. 398⁹ § 1 pkt 1, 2 i 4 k.p.c.

Istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie nowe, nierozwiązane dotychczas w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może przyczynić się do rozwoju prawa. W świetle utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego dotyczącego przyczyny przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., przedstawienie okoliczności uzasadniających rozpoznanie skargi kasacyjnej ze względu na występujące w sprawie istotne zagadnienie prawne polega na sformułowaniu samego zagadnienia wraz ze wskazaniem konkretnego przepisu prawa, na tle którego to zagadnienie występuje oraz wskazaniu argumentów prawnych, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, w tym także na sformułowaniu własnego stanowiska przez skarżącego. Wywód ten powinien być zbliżony do tego, jaki jest przyjęty przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 k.p.c. (postanowienie Sądu Najwyższego z 9 maja 2006 r., V CSK 75/06, LEX nr 1102817). Analogicznie należy traktować wymogi konstrukcyjne samego zagadnienia prawnego, formułowanego w ramach przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. oraz jego związek ze sprawą i skargą kasacyjną, która miałaby zostać rozpoznana przez Sąd Najwyższy. Zagadnienie prawne powinno, przede wszystkim, być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 7 czerwca 2001 r., III CZP 33/01, LEX nr 52571), a jednocześnie być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, aby umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, niesprowadzającej się do samej subsumcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z 15 października 2002 r., III CZP 66/02, LEX nr 57240; z 22 października 2002 r., III CZP 64/02, LEX nr 77033 i z 5 grudnia

2008 r., III CZP 119/08, LEX nr 478179) i pozostawać w związku z rozpoznawaną sprawą, co oznacza, że sformułowane zagadnienie prawne musi mieć wpływ na rozstrzygnięcie danej sprawy (postanowienia Sądu Najwyższego: z 13 lipca 2007 r., III CSK 180/07, LEX nr 864002; z 22 listopada 2007 r., I CSK 326/07, LEX nr 560504), a w końcu, dotyczyć zagadnienia budzącego rzeczywiście istotne (poważne) wątpliwości.

Zgodnie, natomiast z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przesłance określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. wymaga wykazania, że określony przepis prawa, będący źródłem poważnych wątpliwości interpretacyjnych, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje rozbieżności w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych. Wątpliwości te i rozbieżności należy przytoczyć, przedstawiając ich doktrynalne lub orzecznicze źródła (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 13 czerwca 2008 r., sygn. akt III CSK 104/08; czy z 18 lutego 2015 r., II CSK 428/14, LEX nr 424365 i 1652383). Konieczne jest wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, a także przedstawienie własnej propozycji interpretacyjnej (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 13 grudnia 2007 r., sygn. akt I PK 233/07, OSNP 2009 nr 3-4, poz. 43). Powołanie się na omawianą przesłankę wymaga również wykazania, że chodzi o wykładnię przepisów prawa, których treść i znaczenie nie zostały dostatecznie wyjaśnione w dotychczasowym orzecznictwie lub, że istnieje potrzeba zmiany ich dotychczasowej wykładni, podania na czym polegają wątpliwości związane z jego rozumieniem oraz przedstawienia argumentacji świadczącej, że wątpliwości te mają rzeczywisty i poważny charakter, nie należą do zwykłych wątpliwości, które wiążą się z procesem stosowania prawa. W przypadku, gdy w ramach stosowania tych przepisów powstały już w orzecznictwie sądów określone rozbieżności, skarżący powinien je przedstawić, jak też uzasadnić, że dokonanie wykładni jest niezbędne do rozstrzygnięcia sprawy (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z 28 marca 2007 r., II CSK 84/07; z 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07; z 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08; z 12 grudnia 2008 r., II PK 220/08, niepublikowane; z 8 lipca 2009 r., I CSK 11/09, niepublikowane; z 20 maja 2016 r., V CSK 692/15, LEX nr 2054493). Ponadto, ze względu na publicznoprawne funkcje

skargi kasacyjnej, skarżący powinien wykazać celowość dokonania wykładni konkretnego przepisu przez Sąd Najwyższy ze względu na potrzeby praktyki sądowej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 14 grudnia 2012 r., III SK 29/12, LEX nr 1238124).

W niniejszej sprawie strona skarżąca, poza ogólnym określeniem tematyki, jakiej miałyby dotyczyć rzekomo występujące w niniejszej sprawie zagadnienia prawne, nie sformułowała jakiegokolwiek konkretnego zagadnienia prawnego, które mogłoby być przedmiotem rozpoznania ze strony Sądu Najwyższego. Tym bardziej nie przedstawiono żadnej argumentacji prawnej, która mogłaby uzasadniać występowanie w sprawie zagadnień prawnych.

Ponadto, należy podkreślić, że w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c. przedstawiono dwie odrębne i niezależne od siebie podstawy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, więc o ile w tej samej sprawie mogą wystąpić zarówno istotne zagadnienia prawne, jak i potrzeba dokonania wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości, to nie można tych dwóch przesłanek utożsamiać i twierdzić, że zagadnienie prawne polega na potrzebie dokonania wykładni jakichś przepisów prawa. Warto przy tym zauważyć, że skarżący nawet nie wskazał tych przepisów.

Natomiast przesłanka oczywistej zasadności skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) spełniona jest wówczas, gdy zachodzi niewątpliwa, widoczna na pierwszy rzut oka, tj. bez konieczności głębszej analizy, sprzeczność orzeczenia z przepisami prawa nie podlegającymi różnej wykładni (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004, nr 6, poz. 100; z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49). Musi być zatem oczywiste, że ma miejsce kwalifikowana postać naruszenia prawa, zauważalna *prima facie* przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, która przesądza o wadliwości zaskarżonego orzeczenia w stopniu nakazującym uwzględnienie skargi (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z 24 lutego 2012 r., II CSK 225/11, niepublikowane; z 23 listopada 2011 r., III PK 44/11, niepublikowane). Powołanie się na przesłankę zawartą w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. zobowiązuje przy tym skarżącego do przedstawienia wyводу prawnego, uzasadniającego jego pogląd, że skarga jest oczywiście uzasadniona, przy czym, o ile dla uwzględnienia skargi

kasacyjnej wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla jej przyjęcia do rozpoznania konieczne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274).

Skarżący w ogóle nie przedstawił argumentacji mogącej uzasadnić oczywistą zasadność skargi kasacyjnej, zatem nie można uznać, że skarga kasacyjna jest oczywiście zasadna.

Stwierdzając, że nie zachodzą przyczyny przyjęcia skargi, określone w art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy postanowił zgodnie z art. 398⁹ § 2 k.p.c.